

WILLIAM SHAKESPEARE

Vis de-o noapte-n miezul verii

Repovestire și traducerea versurilor:

Horia Gârbea

Coperta și ilustrațiile:

Dan Căsuță

Editura
NEUMA

Cluj-Napoca
2018

Cuprins

1. Logodna lui Tezeu și plângerea lui Egeu. Planuri de îndrăgostiți / 5
2. Meșterii din Atena în chip de actori / 9
3. Cearta lui Oberon cu Titania și prima înfățișare a lui Prihor Prunc-Bun / 11
4. Demetrius, Helena și planul lui Oberon / 15
5. Farmece asupra Titaniei / 18
6. Lysander, Hermia și greșeala lui Prihor / 20
7. Repetiția meșterilor. Ce-au pățit Titania și Nicu Mosor / 25
8. Poveștile și încurcăturile lui Prihor / 29
9. Încurcături, certuri și cum a pus Oberon ordine în toate / 33
10. Rătăcirea Titaniei și dezlegarea de vrăji / 40
11. Judecata lui Tezeu / 43
12. Regăsirea lui Mosor / 45
13. Îndoiala lui Tezeu și prezentarea piesei / 47
14. Urări de la spiriduși. Totul se încheie cu bine / 51

Despre Shakespeare / 55

1. Logodna lui Tezeu și plângerea lui Egeu. Planuri de îndrăgostiți

Povestea aceasta începe la Atena, o cetate măreață din vechea Grecie. În Atena domnea prințul Tezeu, vestit pentru vitejia lui. Tezeu voia să se însoare cu Hippolyta, o prințesă din neamul nu mai puțin eroic al Amazoanelor. Aceste amazoane erau femei luptătoare, temute în vremea aceea. Dar Tezeu o cucerise pe Hippolyta cu frumusețea și purtarea sa, iar nunta urma să aibă loc în miezul verii, îndată ce se va ivi pe cer luna nouă. Mai erau doar patru zile până atunci, dar celor doi prinți li se părea că luna veche scade prea greu.

Tezeu tocmai dăduse poruncă să se pregătească serbări minunate și vesele, din care nu aveau să lipsească nici spectacolele de teatru, care erau mult îndrăgite de greci. Chiar atunci, în fața lui a venit un nobil din Atena, pe nume Egeu. Era însoțit de fiica lui, frumoasa Hermia și de doi băieți de vârsta ei. Unul era Demetrius, iar altul Lysander.

Egeu i s-a plâns lui Tezeu că Hermia nu vrea să se mărite cu Demetrius, soțul ales de el, ci îl preferă pe Lysander, care-i cucerise inima. Hermia recunoștea că-i place Lysander. Era la fel de frumos și de nobil ca Demetrius. Dar Egeu ținea neapărat ca ea să-l ia de bărbat pe Demetrius.

Pe atunci, părinții hotărau cu cine să se mărite fetele lor. Mai mult, dacă o fată n-ar fi ascultat de voința părinților, ea putea fi omorâtă după lege sau, în cel mai fericit caz, făcută preoteasă a zeiței Diana. Aceasta însemna că ea nu se va mai mărita în veci.

Egeu știa legile Atenei și îi spunea hotărât prințului:

Dacă aici, în fața ta, ea zice
Că nu-l vrea pe Demetrius, nu-mi rămâne
Decât să cer ca legea să se-aplice!
Că, în Atena, datina se știe:
Copilu-i e părintelui dator,
Eu am făcut-o, eu pot s-o omor.

Tezeu, ca prinț, nu putea călca legea veche a Atenei. I-a amintit Hermiei această lege și a sfătuit-o să-și asculte tatăl:

Ce zici de asta Hermia? Frumoăso,
Te sfătuiesc să-ți fie tatăl zeu.
El te-a făcut, el te-a adus pe lume.
Păpușă-i ești de ceară lui Egeu:
Porți chipul lui, dar voia părintească
Poate alege să te nimicească.

Hermia nu se lăsa convinsă cu niciun preț și-i spuse lui Tezeu:

Aș vrea prin ochii mei să vadă tata.

Dar Tezeu răspunse:

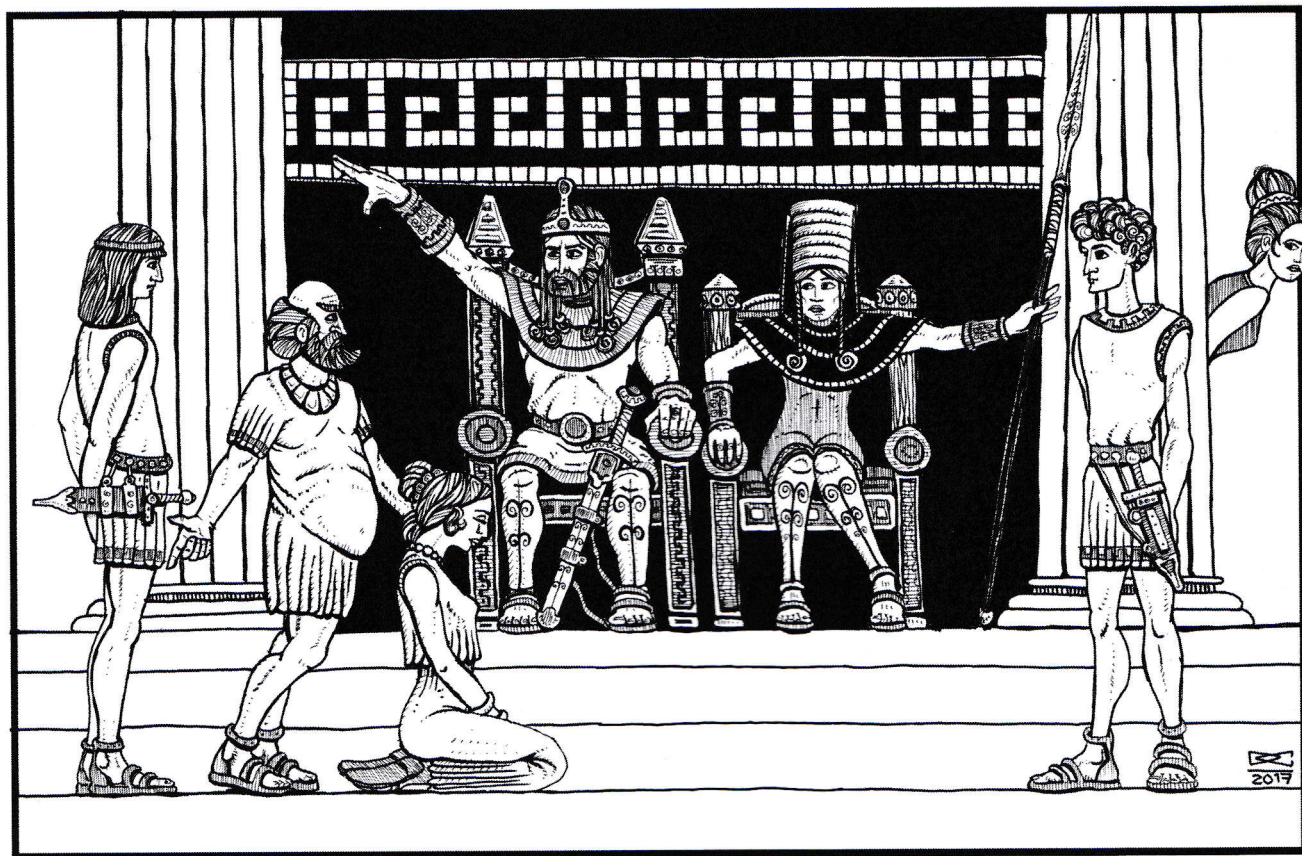
Ai tăi să-i împrumute judecata!

Prințul i-a dat Hermiei timp de gândire tocmai până la căsătoria lui cu Hippolyta. În
acea zi, dacă nu-l va accepta ca soț pe Demetrius, va trebui să moară sau să devină preteasă
pentru restul vieții, în templul Dianei.

După ce Tezeu și-a rostit hotărârea, Lysander a rămas singur cu Hermia.

Amândoi erau copleșiți de tristețe. Egeu și legea Atenei erau gata să-i despartă pentru
totdeauna.

Atunci, lui Lysander i-a venit un gând care părea că-i va salva. El îi spuse Hermiei:

Am o idee! Hermia, ascultă!
Am o mătușă: văduvă cu stare.
Și-a moștenit bărbatul, n-are fii.
De-aceea mă iubește ca o mamă.
Departe de Atena locuiește.
Acolo ne-am putea căsători,
Că legea din Atena nu răzbește
Până la ea.

Au hotărât în grabă să se întâlnească în seara aceea într-o pădure de lângă Atena, într-o poiană pe care o cunoșteau amândoi. De acolo, să plece împreună departe de cetate și de legea ei, care li se părea nedreaptă. Astfel se vor putea căsători.

Chiar când Hermia și Lysander își făceau planul de a fugi, a venit lângă ei Helena, o prietenă din copilărie a Hermiei. Helena era îndrăgostită de Demetrius și era tare supărată că, foarte curând, Demetrius avea să o ia de soție pe Hermia și nu pe ea. O invidia pe Hermia, deși îi era prietenă veche, și îi spuse:

De-ar fi Pământul tot averea mea,
Eu numai pe Demetrius l-aș păstra
Și restul lumii ție ți l-aș da.

Dar Hermia a spus limpede că nu-l iubește și nu-l vrea pe Demetrius. Mai mult, i-a dezvăluit planul ei de a fugi, împreună cu Lysander, departe de Atena și de Demetrius:

N-ai grijă, nu mai vede fața mea!
Lysander și cu mine vom pleca.
Mai înainte să-l fi cunoscut
Credeam Atena raiul pe pământ.

Lysander i-a spus și el că totul este hotărât chiar pentru acea seară:

Helena, ție îți mărturisim:
Ne-am hotărât, la noapte, să fugim.
Când luna chipul de argint în apă
Va fi să-l oglindească și-o să-nceapă
Să risipească perle pe câmpie,
Vom părăsi Atena pe vecie.

Hermia i-a spus Helenei și locul întâlnirii lor și a plecat fericită. Dar, când a rămas singură, Helena și-a făcut un plan: să-i spună lui Demetrius că Hermia și Lysander se întâlnesc în poieniță și că vor să fugă. Era un lucru urât, o trăda pe prietena ei, însă Helena era îndrăgostită și spera că astfel Demetrius o va prețui mai mult:

Îi spun că Hermia fuge. N-o să-ndure
 Și o să umble noaptea prin pădure.
 Iar de-o veni apoi să-mi mulțumească,
 Îl pun eu, nicio grijă, să-mi plătească.

Nu era un plan prea isteț, nici prea cinstit. Dar Helena era tulburată rău de dragostea ei nefericită.

2. Meșterii din Atena în chip de actori

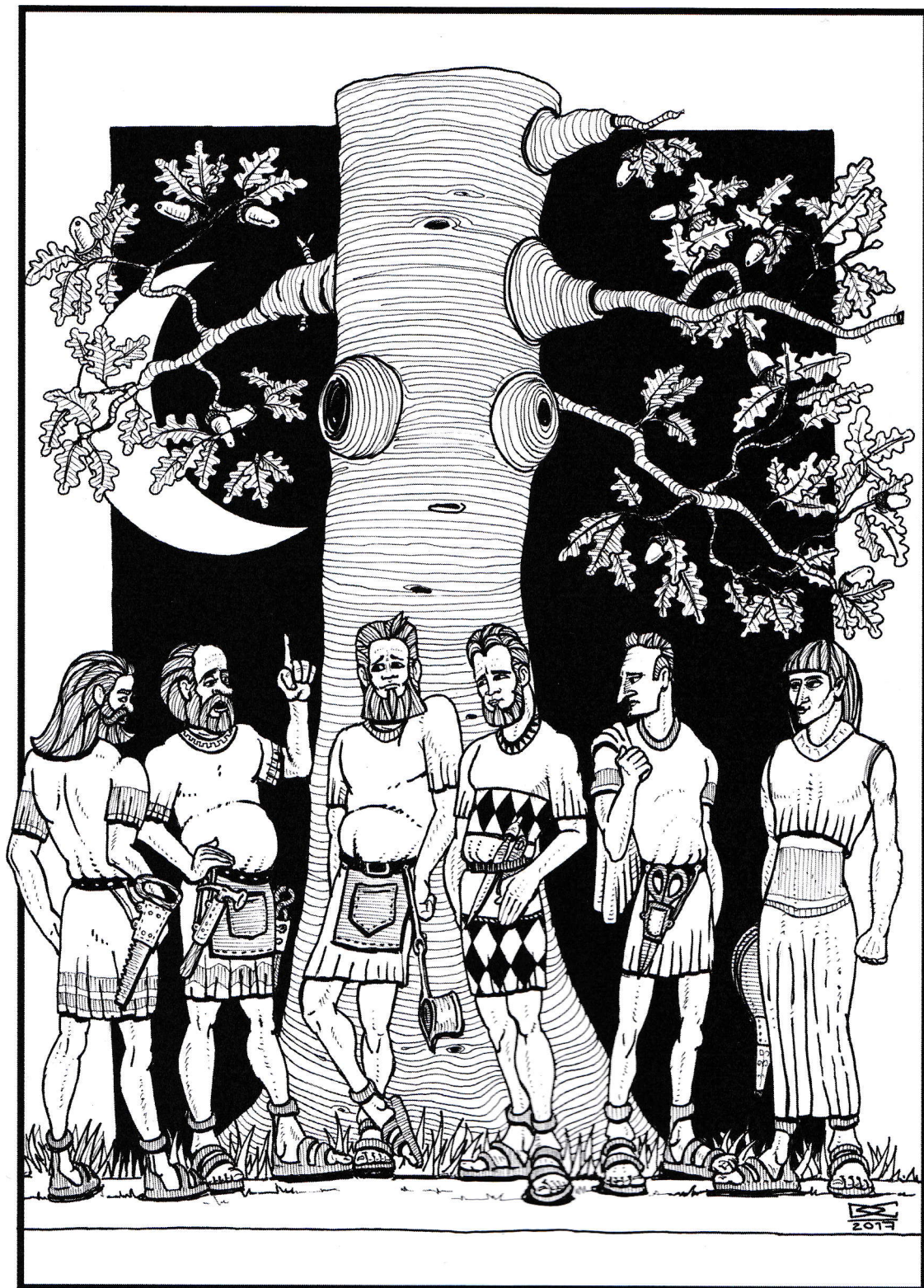
Pentru că se apropia nunta lui Tezeu cu Hippolyta, niște meșteri din Atena, oameni fără multă carte, dar care iubeau teatrul, și-au făcut o trupă de actori. Voiau să prezinte o piesă în fața prințului lor și a miresei sale. Pentru a repeta, hotărâseră să se întâlnească seara în pădure, chiar în poiana unde Lysander trebuia s-o aștepte pe Hermia. Acolo urmau să-și împartă rolurile și să repete piesa în liniște. Veniseră cu toții la timp.

Era mai întâi Pătru Iculeț, numit așa pentru că era dulgher, numele său venind de la ic sau pana de despicat buștenii. Cel mai nerăbdător era Nicu Mosor, țesător, al cărui nume se trăgea de la miezul de lemn pe care se înfășura firul. Împreună cu ei mai venise Prihor Flămându, un croitor, o arătare de om, numit așa pentru că dinotdeauna croitorii sunt sfrijiți și se spune că trei croitori abia fac cât un om întreg. Flămându era atât de slab, sărmanul, că părea nemâncat. Altul, care lipea ibrice și ceainice, era numit pentru asta Toma Țuturoi, de la ciocul lipt de ceainic prin care se scurgea apa.

Francisc Fluieraș era un tinerel, de meserie dregător de foale pentru ațâțat focul. El trebuia să joace rolul unei fete, pentru că pe vremea aceea, femeile nu urcau pe scenă, iar rolurile lor erau jucate de băieți tineri, deghizați în femei. În fine, mai era Uluc, tâmplar de îmbinări. Acesta era un meșter de mobile, adică mai artist decât un dulgher. Numele îi fusese dat de la despicătura lemnului numită uluc în care se pune lambul altui lemn, pentru a fixa și potrivi două piese între ele.

Iculeț era șeful trupei și se purta precum un regizor din zilele noastre. El alesese și piesa, care se numea cam anapoda: „Adânc întristătoarea comedie și tare cumplită moarte a lui Pyram și a Thisbeei”. Așa cum am spus, meșterii nu știau prea multe. Nu își dădeau seama că o comedie e veselă și nu întristătoare, iar o moarte cumplită nu e prilej de comedii. În piesă, era vorba de doi îndrăgostiți care aveau să fie jucați de Nicu Mosor, care era Pyram, și de Fluieraș care era Thisbe. Ea trebuia să fie atacată de un leu ce nu avea decât să ragă. Acesta trebuia să fie Uluc, că nu era bun de altceva.

Nicu Mosor îi încurca. Nu se mulțumea cu rolul lui. Voia să fie și Thisbe, și leul, promițând că o să ragă foarte bine. Dar nu se putea. Fiecare avea rolul lui. Așa că Pătru Iculeț le împărțise după cum hotărâse el și aici nu mai încăpea tocmeală. Iar seara, în poiana hotărâtă, lângă un stejar, trebuiau să pornească repetițiile.

3. Cearta lui Oberon cu Titania și prima înfățișare a lui Prihor Prunc-Bun

La căderea acelei seri de vară, tot în pădurea din apropierea Atenei, aveau să se întâlnească niște ființe ale altei lumi. Veneau acolo Titania, Regina Zânelor, cu suita ei de spiriduși, precum și Regele Oberon, soțul ei, cu care era însă certată cumplit. Un spiriduș de la curtea Titaniei, s-a întâlnit din întâmplare cu unul din alaiul lui Oberon. Au început să vorbească între ei despre supărarea lui Oberon și despre motivul ei.

La noapte-aici și Regele meu vine.
Crăiasa ta de el ascunde-o bine.
E foc făcut, cumplit de supărat
Fiindcă Regina tocmai a furat
Și-are cu ea copilul unui rege
Din India. E superb. Și se-nțelege
Că Oberon e-acum gelos de moarte.
Regina și cu Craiul de se văd,
La câmp ori în zăvoi, iese prăpăd.

La vorbele acestea, spiridușul Titaniei l-a recunoscut pe cel mai devotat slujitor al lui Oberon, un duh care putea să zboare și era poreclit, după numele unei păsări mici și agere, Prihor. El era de fapt un grăsan plin de haz, dar și înarmat cu glume răutăcioase.

Așa că spiridușul i-a spus pe nume.

Dacă eu nu greșesc și știu ce spun,
Ești spiridușul zis Prihor Prunc-Bun,
Dar care e duh rău și ticălos.
Intri mereu în case pe dindos.
Tu sperii fetele și furi smântână,
Te bagi în putinei și-o săptămână
Nu iese unt. La fel, strici basamacul
Și rățăcești drumeți, râzând ca dracul.
Dacă te strigă „Dulce Puck”, pe loc
Tu îi ajuți și le aduci noroc.